

4

Esiintulevan kirkon aallolla

Riding the Emerging Church Wave

Uusien Valojen [Emergenttien] täytyy ottaa riittävästi aikaa salliakseen tilaa maallistumiselle. Heidän täytyy olla myös kyllin rohkeita ja liikkuvia purjehtimaan Jeesuksen kanssa.... Uusien Valojen täytyy ottaa kiinni hengellisen Golf-virran aallot.¹—Leonard Sweet

Ei kauan siitä, kun minusta 1970-luvun lopulla oli tullut kristitty, olin vierailulla erään iäkkään herrasmiehen luona, joka oli ollut kristitty melkein koko ikänsä. Keskustelimme silloisesta kristikuntaa huuhtovasta aallosta, joka oli 1940-luvun Myöhäissadeliikkeen (Latter Rain) uusi esitteleminen.

En koskaan unohda niitä sanoja, joita tämä mies käytti kuvailemaan, mitä oli tapahtumassa Kristuksen ruumiille: ”Saatanan suunnitelma pettää maailma vaikuttaa seurakuntaan aivan kuin rantaan iskevät aallot.” Hän lisäsi, että ”kun lähestymme Kristuksen paluuta, niin nämä petoksen aallot tihenevät ja vaikuttavat lukemattomiin ihmisiin.”

Sitten hän esitti lausunnon, joka on syöpyntynyt mieleeni: ”Ennenkuin Jeesus palaa on tulossa aalto, joka huuhtoo koko maailmaa, mutta ennenkuin tämä viimeinen luopumus iskee, on oleva muita merkittäviä aaltoja, jotka valmistavat tietä sille viimeiselle aallolle.”

Vuodet ovat vierineet ja tämän miehen sanat ovat osoittautuneet profeetallisiksi ja tosiksi. Tällä hetkellä rantaan iskevät aallot valmistavat seurakuntaa siihen viimeisten päivien luopumukseen, jota Jeesus ja Paavali ennustivat:

Mutta Henki sanoo selvästi, että tulevana aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat villitseviä henkiä ja riivaajien oppeja (1.Tim. 4:1)

Minä uskon, että esiintuleva kirkko on yksi noista petollisista aalloista. Esiintulevan kirkon johtajat eivät kuitenkaan näe sitä sillä tavalla. Leonard Sweet näkee näiden aaltojen tulon kaikkialle maan päällä suurenmoisena aikana ihmiskunnalle:

Jumala on synnyttämässä seurakunnan historian suurimman hengellisen heräämisen. Jumala on kutsumassa sinua kättilöksi synnytykseen. Aiotko olla paikalla? ²

Sweet'in mukaan tämä ”hengellinen herääminen” on iskeytyessä postmoderniin sukupolveen ja sille on tunnusomaista kokemusten nälkä. Hän kirjoittaa:

Hengellinen tsunami on iskenyt postmoderniin kulttuuriin. Tämä aalto rakentuu särkymättä tulevina vuosikymmeninä. Aalto on tämä: ihmiset haluavat tuntea Jumalan. He haluavat vähemmän tietää Jumalasta, tai tietää uskonnosta, kuin tuntea Jumalan. Ihmiset haluavat kokea ”tuonpuoleisen” ”sisällään.”

Postmodernit haluavat jotain enemmän, kuin uusia tuotteita; he haluavat uusia kokemuksia, varsinkin uusia kokemuksia jumalallisesta. ³

Kirjassaan, *Quantum Spirituality (Kvanttihengetisyys)*, vuodelta 1991, Sweet kuvailee

näkemystään uudenlaisesta kristillisestä uskosta, jonka hän uskoo olevan näköpiirissä:

Usko ei ole vain älyllinen käsitys, tai inhimillisen tarkoituksen teko, tai jonkin ”kuinka pelastua” -käsikirjan noudattamista, tai tunnustuskaavoihin myöntymistä. Usko ei ole tekemisen, tai edes olemisen asia, vaan joksikin tulemisen kokemus. Kokeminen on uskon perustavin toiminto.⁴

Kuten tulet näkemään, niin kokemuspohjainen kristinusko on se esiintulevan kirkon aalto ja sen johtajat kutsuvat kyytiin kaikkia.

Kokemus opin yläpuolelle

Vuonna 1992, Leith Anderson (Doug Pagitt’in entinen pastori), nykyinen NAE:n (National Association of Evangelicals)* presidentti, puhui tästä uudesta esiintulevasta 21. vuosisadan seurakunnasta. Hänen näkemyksensä lopulta tulivat kiveen hakatuiksi, koska esiintuleva kirkko on valinnut kokemuksen opin yläpuolelle. Anderson paljastaa:

Vanha paradigma opetti, että jos sinulla on oikea opetus, niin koet Jumalan. Uusi paradigma sanoo, että jos koet Jumalan, niin sinulla on oikea opetus. Tämä voi olla häiritsevää monille, jotka olettavat, että ehdotukseen liittyvän totuuden täytyy aina edeltää ja määrätä uskonnollista kokemusta. Tämä ajattelutapa on systemaattisen teologian tuote ja sillä on paljon annettavaa ... Raamatullinen teologia kuitenkin etsii Raamatusta mallia kokemukselle, jota seuraa kehote. Egyptistä lähdön kokemus (Eksodus) edelsi Raamatun kirjan, Eksoduksen, kirjoittamista. Ristiinnaulitsemisen, ylösnousemuksen ja helluntain kokemukset kaikki edelsivät noiden UT:n tapahtumien ehdotuksellista julistamista. Ei niinkään ole kysymys siitä, että toinen olisi oikeassa ja toinen väärässä: kysymys on enemmän näkökulmasta, jonka joku ottaa Jumalan kosketukseen ja Jumalan totuuteen.⁵

* The National Association of Evangelicals (NAE) on uskonnollinen/poliittinen lobbausseura, joka edustaa miljoonia evankelikaaleja. (Suomessakin tunnettuja NAE:laisia ovat esim. sen surullisenkuuluisa entinen johtaja Ted Haggard ja helluntaipiispa James D Leggett, joka oli pääpuhujana Suomen helluntailiikkeen konferenssissa kesällä 2010.)

Anderson on sanomassa, että Jumalan Sanaa kirjoitetaan edelleen ja tämän päivän kokemukset voivat määrätä, mikä tuo Sana on. Tämä kuulostaa samalta, kuin mitä Pagitt sanoi ”sanojen panemisesta ihmisten kokemusten ympärille sallimaan heidän löytää syvempi yhteys elämässään.”

Kokemusvetoinen kristinusko

Kirjassaan, The Emerging Church, Dan Kimball tekee seuraavan havainnon maailmasta, jossa elämme ja siitä, mitä seurakunnan täytyy tehdä sen saavuttamiseksi. Hän selittää:

Uskon koko sydämestäni, että tämä keskustelu nopeasti muuttuvasta kulttuurista ja esiintulevasta kirkosta täytyy käydä. Samalla, kun monet meistä ovat valmistaneet saarnoja ja ahkeroineet seurakuntiemme sisäisissä asioissa, jotakin hälyttävää on tapahtunut ulkopuolella. Siitä, mikä kerran oli kristillinen kansa, jolla oli juutalaiskristillinen maailmankatsomus, on nopeasti tulossa jälkikristillinen, kirkosta vieraantunut, saavuttamaton kansa.... Uusia sukupolvia nousee kaikkialla ympärillämme ilman mitään kristillistä vaikutusta, joten meidän täytyy miettiä uudelleen käytännössä kaikki, mitä teemme.⁶

Samalla, kun on totta, että hengellinen ilmasto läntisessä maailmassa on muuttunut radikaalisti viime vuosien aikana, aivan kuten Dan Kimball on todennut, meidän täytyy kysyä itseltämme, minkä muodon tämä uudelleen miettiminen ottaa? Kimball uskoo, että esiintuleva kirkko ja sen tarjoamat kokemukset ovat paras tapa saavuttaa kadotetut.

Yksi argumentti esiintulevan kirkon edistämiseksi postmodernissa ajassa menee jotenkin näin: Vaikka etsijäystävällinen aika oli menestyksellinen tuotaessa suuria ikäluokkia Jeesukselle, niin tuo aika on nyt ohi. Meidän täytyy löytää uusia innovatiivisia menetelmiä, jotka saavuttavat nykyisen sukupolven Jeesukselle. Postmodernit etsivät kokemuksia, jotka stimuloivat heidän aistejaan. He sanovat, että esiintuleva kirkko voi tarjota tällaisia kokemuksia.

Jim Wilson kuvailee kirjassaan, *Future Church* (Tulevaisuuden seurakunta), siirtymistä pois etsijäystävällisestä ei-loukkaavan tyylin kristinuskosta kohti mystillis-kokemuksellista brändiä.

Etsijän aikakaudella kirkko koetti tehdä opetuksensa ja palvelunsa käyttäjäystävällisemmiksi, käytännöllisemmiksi ja helpommin saataviksi ja markkinoida niitä kirkosta vieraantuneille. Post-etsijä-aikakaudella tulevaisuuden seurakunnat eivät ole yhtä kiinnostuneita markkinoimaan palveluja epäuskoisille, tai viihdyttämään uskovia, kuin johtamaan ihmisiä, uskovia ja epäuskoisia yhtälailla, Jumalan läsnäoloon. Niiden tarkoitus on nyt, etteivät vesitä opetuksiaan eli heikennä tilaisuuden intensiteettiä eli tehoa tehdäkseen sen houkuttelevammaksi epäuskoisille.⁷

Vedotakseen ”uskoviin ja epäuskoiisiin yhtälailla” ja ohjatakseen heidät ”Jumalan läsnäoloon” esiintulevat johtajat pyrkivät edistämään useita innovatiivisia ideoita. Dan Kimball omistaa suuren osan kirjastaan näille ideoille, joista muutamia seuraavassa:

- Moniaistillisen ylistyksen ja opetuksen pelon voittaminen (*Overcoming the Fear of Multi-sensory Worship and Teaching*)⁸
- Pyhän tilan luominen klassiselle (vintage) ylistykselle (*Creating a Sacred Space for Vintage Worship*)⁹ (<http://fi.wikipedia.org/wiki/Vintage>)
- Spirituaalisen odottaminen (*Expecting the Spiritual*)¹⁰
- Kokemuksellisten moniaistillisten ylistyskokousten luominen (*Creating Experiential Multi-sensory Worship Gatherings*)¹¹

Pane merkille käsitteet: moniaistillinen, pyhä tila, ja klassinen (vintage) ylistys. Mitä nämä kaikki tarkasti ottaen merkitsevät ja mihin tätä kokemukseen perustuvaa palvelontaa viedään?

Muinaistuleva usko (Ancient-Future Faith)

Eräs tavallinen fraasi, joka kiertää esiintulevan kirkon puolestapuhujien keskuudessa on käsite, jota kutsutaan valioluokan kristinuskoksi (engl. vintage Christianity). Sanalla vintage he tarkoittavat hengellisyyttä menneisyydestä, joka täytyisi sisällyttää kristinuskoon, että siitä tulisi tehokkaampi. Tämän näkemyksen mukaan vuosisatoja sitten harjoitetut mystiset kokemukset vetävät puoleensa postmodernia sukupolvea.

Dan Kimball uskoo, että ylistyksen täytyy näytellä tärkeää roolia tässä valioluokan kristinuskossa. Puhuessaan ylistyksestä hän selittää:

Meidän pitäisi palata täysin estottomaan lähestymistapaan koskien ylistystä ja opetusta, niin että kun kokoonnumme, ei olisi mitään epäilystä, että olemme pyhän Jumalan läsnäolossa. Minä uskon, että sekä uskovilla, että epäuskoisilla, tässä esiintulevassa kulttuurissa on nälkä tähän. Kyse ei ole terävästä uskonpuolustuksesta, tai huolellisesta eksegeettisestä ja selittävästä saarnaamisesta, tai suurenmoisista ylistysbändeistä.... Esiintulevilla sukupolvilla on nälkä kokea Jumala ylistyksessä.¹²

Rob Redman, kirjan, *The Great Worship Awakening* (Suuri ylistysherätys), tekijä, on samaa mieltä Kimball'in kanssa. Hän on huomauttanut, että seurakunnat, jotka tarjoavat liturgista valioluokan ylistyksen muotoa, vetävät puoleensa postmodernia sukupolvea.¹³ Redman sanoo, että tuloksena tästä uudistuneesta mielenkiinnosta liturgiseen ylistykseen ”ylistysherätys” on nyt

käynnissä ja protestanttiset jumalanpalvelustilaisuudet ovat alkamassa ottaa käyttöön liturgisia palvontamenoja.

Hän toteaa:

Yhteinen lähestymistapa ylistysherätykseen protestanttisten seurakuntien keskuudessa on luoda sulautettu palvelus, joka yhdistää vanhempia ja uudempia liturgisia elementtejä ja musiikkityylejä.¹⁴

Eräs artikkeli otsikolla "Muinaista uutta (Ancient New)" edelleen tukee ideaa, että postmodernit etsivät aistillista, kokemuksellista palvontaa:

Post-modernit pitävät parempana kohdata Kristuksen käyttämällä kaikkia aistejaan. Se on osa klassisen liturgisen, eli kontemplatiivisen palvonnan, vetovoimaa: suitsutus ja kynttilät, ristinmerkin tekeminen, leivän ja viinin maku ja tuoksu, ikonien koskettaminen ja öljyllä voitelemisen.¹⁵

Leonard Sweet sanoo sen näin:

Post-modernit haluavat Jumalan, jonka voivat tuntea, maistaa, koskettaa, kuulla ja haistaa — täysaistillisen upottautumisen jumalalliseen.¹⁶

Erään esiintulevan johtajan haastattelu kuvailee esiintulevassa kirkossa omaksuttua palvonnan tyyliä:

Evangelikaalit käyttävät perinteitä kaikista liturgisista kirkkoista, ortodoksisista luterilaisiin ja katolisiin..... Vaikka heillä on rajoitettu kokemus vastalöydettyjen symbolien, rituaalien ja perinteiden käytöstä, he kyllästävät ne vitaalisuudella ja hengellä ja elämällä, joka saavuttaa ihmisiä.¹⁷

Todellisuudessa, kun esiintuleva kirkko puhuu muinaistulevasta, he tarkoittavat, että meidän täytyy palata entisiin käytäntöihin, mutta ei niin kauas, kuin opetuslasten ja Jeesuksen opetuksiin Raamatussa. He sanovat, että meidän tarvitsee katsoa vain katolisuuteen ja vuosisadan alun munkkeihin ja mystikoihin.

Kuvien vaikutus

Raamattu sanoo, että "usko tulee kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta. [s.o. älyllinen eli kognitiivinen lähestymistapa]" (Room. 10:17). Vaan eipä niin esiintulevassa kirkossa. Usko tuleeikin katselemalla kuvia, koskettamalla ikoneja, haistelemalla suitsutusta ja kuulemalla joikuja ja liturgista lausuntaa; sitten seuraa "sana." Leonard Sweet kutsuu sitä "EPIC-kulttuuriksi: Experiential (kokemuksellinen), Participatory (osallistuva), Image-Driven (kuvavetoinen), Connected (yhdistetty toisiin)."¹⁸ Kuvat Jeesuksesta riippumassa ristillä ovat hyvin tavallisia. Niin myös ikonit Mariasta ja Jeesus-vauvasta.

Worship Leader-lehden toimittajan Chuck Fromm'in kirjoittama artikkeli tarjoaa mielenkiintoista taustatietoa koskien kuvien merkitystä nykyiselle sukupolvellemme. Fromm toteaa:

Elämme nyt elokuvan "Passion of the Christ" jälkeisessä maailmassa." Mel Gibson'in maamerkkielokuvan tavaton menestys ja sitä ympäröivä kiistely korostaa varsin selväsanaisesti, kuinka kuvat muotoilevat kulttuurillisen tietoisuutemme. Seuraukset seurakunnalle ja sen palvontapalvelukselle ovat olleet sekä syvälliset, että moniselitteiset.¹⁹

Samalla, kun Gibson'in elävällä kuvituksella on voinut olla vaikutuksia tunteisiin, niin pohdin, kuinka todella tehokas brutaalien kuvausten ja kuvien katseleminen on muuttamaan ihmisen

sydämen. Sitäpaitsi, vaikka esiintuleva kirkko ja monet kristilliset kirjailijat mainostavat näkemystä, että mystiset kohtaamiset ja aisteihin vaikuttaminen ovat tehokkaampi työkalu evankelioimiseen, niin Raamattu ei niitä tue; nämä ideat voidaan kuitenkin löytää kirkkoperinteestä, kuten Chuck Fromm sanoo artikkelissaan:

Seurakunta on monin tavoin etsimässä tietä takaisin vanhimpiin ja pyhimpiin perinteisiinsä: niihin, joissa kaikki aistit palvonnan toimessa ovat täysin kiinnitettyjä suitsutukseen, kelloihin, ikoneihin, papinpukuihin yms.²⁰

Ilmeisesti oikeutus näiden muinaisten perinteisten käytäntöjen palauttamiseen perustuu idealle, että nykyinen sukupolvemme etsii sellaisia kokemuksia. Fromm toteaa:

Saarnatun sanan voimaa täydennetään ja silloin tällöin ohitetaan visuaalisella vaikutuksella. Seurakunnat, jotka janoavat sitoutumisen suurempia keinoja, haastavat musiikin ensisijaisuuden palvonnan olennaisena ilmauksena.²¹

On traagista, että Jumalan Sana korvataan aistillisella hengellisyydellä ja se merkitsee, että miljoonat kadotetut sielut menettävät tilaisuuden kuulla Jumalan Sanaa ja luulevat saavansa totuutta, koska se saa heissä aikaan hyviä tunteita.

Ja ilman tuota Sanan kuulemista usko ei voi tulla:

Sillä "jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu". Mutta kuinka he huutavat avuksensa sitä, johon eivät usko? Ja kuinka he voivat uskoa siihen, josta eivät ole kuulleet? Ja kuinka he voivat kuulla, ellei ole julistajaa? Ja kuinka kukaan voi julistaa, ellei ketään lähetetä? Niinkuin kirjoitettu on: "Kuinka suloiset ovat niiden jalat, jotka hyvää sanomaa julistavat!" Mutta eivät kaikki ole olleet kuuliaisia evankeliumille. Sillä Esaias sanoo: "Herra, kuka uskoo meidän saarnamme?" Usko tulee siis kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta. (Room. 10:13-17)